

Rapporten er utarbeidet i forhold til krav og retningslinjer gitt i Utlendingsdirektoratets (UDI) sine styringsdokumenter for drift av mottak: driftsreglement med dertil hørende kravspesifikasjon, pengereglement og føringsbrev, samt de til enhver tid gjeldende rundskriv, rutinebeskrivelser, skjema og veiledere. Rapporten inngår som en del av UDIs årlige tilsyn med de statlige mottakene.

Et tilsyn er en prosess som består av en helhetlig gjennomgang av mottaksdriften og kontroll av om kravene i styringsdokumentene blir fulgt. Rapporten omfatter vurderinger av

- hvorvidt aktiviteter utføres som beskrevet og uttalt
- hvorvidt virksomheten driver sin virksomhet innenfor de rammer som Utlendingsdirektoratet har satt

Tilsynsprosessen består av en gjennomgang av mottakets plandokumenter og annen innhentet informasjon. Informasjonsinnhenting kan skje med eller uten UDIs fysiske tilstedeværelse. Fysisk tilstedeværelse kan være i form av meldte tilsynsmøter, korttidsmeldte møter/besøk og/eller uanmeldte møter/besøk.

Formålet med tilsynsrapporten er å gi tilbakemelding til driftsoperatør og mottak om UDIs vurderinger av driften, med eventuelle pålegg og frister.

- **Avvik** defineres som mangel på oppfyllelse av myndighetens krav.
- **Merknad** er forhold som ikke omfattes av definisjonen for avvik, men der tilsynsmyndigheten mener det er et forbedringspotensial

1. OVERSIKT OVER PROSESSEN

Mottakets arbeid er vurdert ut fra en gjennomgang av

- Tilsynsrapport 2005 med oppfølging av avvik/merknader
- Årsrapport 2005 og årsplan 2006
- Regnskap 2005 og budsjett 2006
- Mottakets egenerklæring 2006
- Dokumentasjon av rutiner på ulike oppgaveområder
- UDIs logg over mottaksdriften gjennom siste år
- Skriftlig uttalelse om driftsmessige forhold fra mottakets samarbeidsråd

Vertskommunen har ikke besvart UDIs henvendelse med invitasjon til å uttale seg om mottaksdriften siste år.

Regionkontor Vest valgte å gjennomføre tilsynsmøtet ved fysisk tilstedeværelse. Erfaringsmessig vil mottakene at UDI v/regionkontorene kommer i dialog med mottaksansatte på en slik måte som et tilsynsmøte innebærer.

Alternativet er at UDI har et telefonmøte med mottaksleder og i tillegg får innsendt ønsket informasjon over rutiner, ulike program og planer på mail/faks.

Det ble holdt et meldt tilsynsmøte på Bulken mottak den 3.5.06 med befaring av felleslokaler og barnebase ved tilsynsmøtets slutt.

Tilstede:

Fra mottaket:

Finn Moe,	Mottaksleder
Renate Knævelsrud,	Barne- og ungdomsansvarlig
Mette Marie Bommen,	Informasjonsansvarlig
Romic Mladen,	Økonomi ansvarlig
Ghadir Mohammad,	Vaktmester
Brit-Tone Rokne,	Helsesøster

Fra Driftsoperatør Lopex A/S:

Hroar Espeland,	Daglig leder
Siw-Marielle Stadheim,	Administrativ leder

Fra UDI, Regionkontor Vest:

Britt-Marit Øye,	Sekretær
Sigrun Rajendram,	Seniorrådgiver
Tone Hafsaas,	1.konsulent

2. VURDERING AV MOTTAKETS ARBEID INNENFOR ÅRETS FØRINGER

Barn og ungdom

Tilsynet har hatt fokus på mottakets arbeid for å

- tilrettelegge for og bidra til at foreldre skal kunne ivareta sitt omsorgsansvar i Norge:
 - o samarbeid med skolen for at skolen skal tilrettelegge for at foreldre skal kunne ivareta sin foreldrefunksjon i møtet med skolen, og mest mulig direkte kontakt mellom skole og foreldre
 - o rutiner/melderutiner ved mistanke om at foreldrene ikke ivaretar sitt omsorgsansvar på en tilstrekkelig god måte og/eller bekymring for barn/unges utvikling, trygghet eller sikkerhet
- sikre at alle barn under skolepliktig alder får et tilrettelagt tilbud
- sikre at ungdom over 12 år får tilrettelagt informasjon og at praktiske aktiviteter brukes som pedagogisk virkemiddel
- sikre ungdommenes påvirkningsmulighet på aktivitets- og informasjonstilbudet

Det tilrettelegges avlastningstilbud for barnepass til foreldre med barn i alder 0-2 år, slik at foreldre kan delta i norskundervisning/informasjonsprogram.

Driftsoperatør har utviklet en mal for informasjon til ungdom 12-18 år som en del av et helhetlig opplegg for informasjonsarbeidet i sine 2 mottak. Bulken følger foreløpig ikke alle forslagene til tilpasset informasjon til ungdommer, men de tilbys tilrettelagt informasjon 1 gang i måneden, som malen foreslår. Mottaket planlegger å tilpasse dagens opplegg for ungdom til malen i større grad enn tilfellet er i dag.

Likevel ser UDI Bulkens lokalt tilpassete program for ungdom som en suksesshistorie. Motivasjonsarbeidet har vært vellykket, og opplegget treffer ungdomsgruppen i og med at de deltar fulltallig på informasjonssamlingene. Det synes som om gruppens behov for informasjon og aktiviteter blir dekket. Programmet følger tematikken i voksenprogrammet, men det gis ingen parallell informasjon til foreldrene, for eksempel om ungdomsproblematikk. Ifølge Lopex-malen skal det gis slik informasjon til foreldrene for å skape en felles forståelse mellom ungdom og voksne for utfordringene ved det å oppholde seg i Norge.

Bulken har ikke avholdt foreldremøter. UDI påpeker at dette bør gjøres og at det ville styrke arbeidet dersom parallell informasjon til foreldre ble gjennomført.

INGEN AVVIK

Informasjonsarbeid

Tilsynet har hatt fokus på

- Utvikling av metoder for kvalitetssikring og evaluering av informasjonsprogrammet (jamfør *Rammeplan for informasjon til beboere i statlig mottak*)
- Tilpasning av informasjonsprogrammet og tilrettelegging av aktiviteter til de ulike grupper og individer som til enhver tid oppholder seg på mottaket
- Synliggjøring av omfang og bruk av tolk og eventuelle tospråklige assistenter i informasjonsprogrammet samt synliggjøring av omfang av og innhold i den opplæring og veiledning som eventuelle tospråklige assistenter får

Driftsoperatør har lagt ned mye arbeid i å systematisere og dokumentere alt informasjonsarbeid på en slik måte at opplegget blir tilgjengelig både for mottaksansatte og for UDI. Bulken har gjennomført en omfattende beboerundersøkelse med vurdering og evaluering av mottaksdriften på en rekke fagområder. Funn fra denne undersøkelsen brukes som verktøy i planarbeidet, i tillegg til kvalitetssikring og evaluering av informasjonsarbeidet/-programmet. Den førte bl.a. til etablering av datakurs og til økt satsing på norskundervisning for personer uten oppholdstillatelse. Mottaket har imidlertid ikke kapasitet til å gi norskundervisning til alle som ønsker å delta, men det jobbes med å utvide tilbudet på mottaket.

Bulken gir tilrettelagt barnepass/avlastningstilbud for foreldre med barn fra 0-2 år når det er behov for det. P.t. er det få spedbarn på mottaket, og mødrene foretrekker å avlaste hverandre. I tillegg har mottaket et godt samarbeid med norskundervisningen som tilbyr en fleksibel timeplan som gjør det mulig for foreldre å avløse hverandre. Barnepasstilbud for gruppen 0 – 2 år er derfor ikke aktuelt i dagens situasjon.

Mottaket har utstrakt involvering av eksterne samarbeidspartnere i informasjonsprogrammet, men samarbeidet med A-etat har vært vanskelig å få på banen i forhold til å gi informasjon til de grupper som har behov for det.

Man har tidligere hatt en tverrfaglig samarbeidsgruppe med faste møter med kommunen og andre aktuelle etater. Dette samarbeidet skal gjenopptas, og a-etat vil bli spesielt oppfordret til å delta, og på den måten bli oppfordret til å informere arbeidssøkere på mottaket om sine tilbud.

Informasjonsansvarlig har laget et eget kurs for sine språkassistenter. Det utstedes kursbevis for disse.

INGEN AVVIK

Psykisk helse

Tilsynet har hatt fokus på

- Mottakets mulighet for å gi et differensiert tilbud (for de som allerede er syke) innenfor dagens økonomiske ramme, her inkludert:
 - o fysiske boforhold
 - o aktiviteter som forebyggende tiltak (for å bedre det psykososiale miljøet og dermed forebygge psykiske lidelser)
- Samarbeid med sektormyndighetene (tverrfaglig, samkjørt oppfølging)
- Personalgruppas kompetanse og tilgang til ekstern veiledning

Mottaket har et tilfredsstillende differensiert aktivitetstilbud til ulike beboergrupper.

Sikkerheten ivaretas ved at Norsk Vaktservice har tilsyn med mottaket på kvelds- og nattestid. Beboerne har dessuten egen beredskapsgruppe som assisterer beboere med å videreformidle kontakt med aktuelle instanser ved akutsituasjoner som sykdom, brann og lignende.

Samarbeidet med sektormyndighetene er godt. Voss kommune jobber tverrfaglig i forhold til fysisk og psykisk syke personer på mottaket.

Helsesøster deltar i jevnlige veiledningsseminar med Psykososialt team for flyktninger Vest.

INGEN AVVIK

3. VURDERING AV MOTTAKETS ARBEID INNENFOR ØVRIGE OMRÅDER [herunder organisatoriske og administrative forhold]

Personalet på Bulken opplever det som vanskelig å informere og rettlede barnefamilier med endelig avslag på asylsøknad. UDI oppfordrer til å bruke den returveilederen som er utarbeidet for å styrke medarbeiderne i veiledning og i å gi adekvat informasjon til denne gruppen.

Mottaket driver et tilfredsstillende bosettingsarbeid. Man har planer om å videreutvikle samarbeidet med Voss kommune. Samarbeidet med Inkluderings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI) i bosettingsarbeidet fungerer godt.

Personalet har i den senere tid hatt fokus på samarbeidsrådets funksjon, og med gode resultater. Rådet fungerer nå godt, og beboerne deltar i mottaksdriften på ulike områder. Mottaket vurderer selv samarbeidet som en suksess.

UDI påpekte at mottaket ikke har levert regnskap innen fristen og at det ikke er levert i foreskrevet form på UDIs skjema. Det siste vanskeliggjør oversikten over hvor mye ressurser som er avsatt til hvilke oppgaver. UDIs skjema skal benyttes for at direktoratet skal kunne vurdere sammenhengen mellom pengebruk og resultat på de enkelte oppgaveområdene.

4. Oversikt over avvik, oppfølging og frister

Avvik fra følgende krav:	Oppfølging:	Frist for utbedring:
2.1.4 Krav til regnskap Skal være bekreftet av revisor, sendt innen 1.04.	Regnskapet ble også i fjor levert etter fristen, og mottaket hadde følgelig samme avvik som i år. Ultimo juni 06 er regnskapet fortsatt ikke mottatt. Forholdet må og skal utbedres og frister følges i ettertid.	Snarest
2.1.4 Krav til regnskap Mottaket skal ha økonomirutiner som muliggjør rapportering på og synliggjøring av mottakets effektivitet/produktivitet.	Regnskapet tilfredsstiller ikke UDIs krav og gir ikke direktoratet den nødvendige oversikt over mottakets ressursbruk.	Regnskap 06

5. OVERSIKT OVER MERKNADER OG OPPFØLGING AV MERKNADENE

Merknader:	Oppfølging:
3.5.1 Krav til returarbeid Mottaket skal motivere beboere med avslag på asylsøknad til å benytte returprogrammet	Mottaket må videreutvikle returarbeidet til å omfatte informasjon til barnefamilier.

6. AKTUELLE PROBLEMSTILLINGER

Mottaket har ambisjoner om å gi norskundervisning til kvinner. Barne- og ungdomsansvarlig, som også er ansvarlig for tiltak for kvinner, har prøvd å få undervisningen til å fungere, men kvinnegruppen er for sammensatt i forhold til nivå. Det blir ikke kontinuitet i arbeidet og et dårlig fremmøte. Samarbeidsrådet (med 3 kvinnerepresentanter) skal ta dette temaet opp på ny, og mottaket satser på å få en person med lærerbakgrunn til å undervise kvinner/andre beboere i norsk.

Beboere med oppholdstillatelse får norskundervisning i kommunal regi, etter gjeldende regler. I følge mottaket melder Norskopplæringscenteret om tilnærmet de samme problemstillingene som over. Hva menn angår fungerer undervisningen bra.

Mottaket melder om frustrasjon, både blant beboere og ansatte, over prosessen knyttet til bortfall av botilbud, med overføring til ventemottak og stopp i alle ytelser som sannsynlig utgang. Informasjon om retur avhjelper situasjonen noe, men stemningen på mottaket oppleves som spent til tider. UDIs oppfatning er at returarbeidet generelt bør styrkes, og spesielt overfor barnefamiliene. Mottaket anbefales å ta kontakt med INCOR som har som en av sine oppgaver å støtte mottaksansatte i returarbeidet.

7. SAMLET VURDERING

En omfattende beboerundersøkelse har hatt konsekvenser for mottakets drift på ulike felt og UDI syntes tiltaket er positivt og ser på dette som reell beboermedvirkning.

Barne- og ungdomsarbeidet på Bulken fyller kravene UDI setter i Kravspesifikasjon.

Dette arbeidet er et av årets føringer for mottaksdrift og UDI merker seg at mottaket har økt budsjettet betydelig i inneværende år for å styrke dette arbeidet ytterligere.

Informasjonsarbeidet fyller kravene i kravspesifikasjonen og UDI ser at Bulken mottak har satt fokus på dette arbeidet i år og har fått til en god struktur og godt innhold i programmet.

Plan- og rapportarbeidet er tilfredsstillende utført og gir UDI en god oversikt over driften på alle felt. Vi anmerker likevel avviket på arbeidet med budsjett og regnskap og forventer at mottak/DRO leverer i henhold til frister. I tillegg peker vi på at posteringer på regnskap og budsjett skal til sammen gi oss en oversikt over driften som en helhet, både når det gjelder økonomisk og personellmessig ressursbruk på oppgaveløsningen.